

ناتو « NATO »
او
د ناتو « NATO » پیژندنه !

پنځمه برخه

د شمالی اتلانتیک د تړون منشور!

دانترنیت د فارسی سرچینوڅخه

ژباړونکی ؛ عزیز احمد خوارمل

په نړیوال نظام کښې د بحث لاندې تړونونو د خصوصیاتو په هکله پوهه ډیر اړین دی ځکه موږ ډېر وخت ددی خبرې ارزښت ته نه گورو چې په یوځلې او اقتصادي پلوه ثبات لرونکی چاپیریال کې کولای سو آزاد وگرځو. نودورځنی ژوند په ټولوبرخو کې امنیت زموږ د هوساینې دپاره خورا ډېر مهم دی ، اولکه مخکې چې په دی اړه توضیح اوتشریح سو اوددی مهمې ټکي څیرنه زموږ سره مرسته کوی چې « د شمالی اتلانتیک نظامی سازمان د نړیوال نظام د تړونونو په کومه سطحه کې ځای لري ؟ » اودسړلیک په نظر کې لرلوسره چې تړونونه په مختلفو ډولونه او پړاونه کښې څرنگه رامنځته سوی دی اود پیدایښت اورامنځته کیدو په هکله باندې په دی اړه وویل سول ، نودشمالی اتلانتیک د تړون په هکله به ښه دا وي چې د بروکسپیل تړون خپل دڅیرنی په لمړی سر کې د پیل ټکی وبلو. څرنگه چې په لمړی برخه کې وویل سو، دغه تړون (د بروکسپیل تړون) دناتو د جوړیدو سړلیک کښل کیدی سی . د بروکسپیل تړون یو ګډ دفاعی سیستم شمیرل کیری چې غړی هیوادونه برسیره پر نظامی اړیکو او چارو باندې واقتصادی اوفرهنگی اړیکوته هم پراختیا ورکړ.

دبروکسیل دترو، دتولومهمو اصولو څخه لاندنی مسائل عبارت دی :

۱- دلویدیزی اروپا هیوادونه ، خپلی اړیکي دانسانی حقونو و فلسفي ته ، وانسانی ارزښتونو

ته، د آزادیو، او د دموکراسی د اصولو څخه دفاع او وقانون ته درنښت (احترام) اعلانوی .

۲- په سوله ایزو اصولو سره دا اختلافونو حل و ل اودمنځه وړ دسولی اود نړیوالی امنیت نه ساتنه اود جگړی څخه مخنیوی دا اختلافونو دحل دلاری دسرلیک په توگه منل کیدی سی .

۳- دتیری دسیاست په وړاندی مخامخ دریدل او په تولیزه توگه باندى دفاع کول دتیری سیاست په وړاندی ، کیدی سی چې دهر هیواد دخوا څخه وی ، اعلانه وي .

۴- لاسلیک کونکی هیوادونه داقتصادي مسائلو وارزښت ته ډېره پاملرنه وکړي او پریکړه وکړي چې یو دبل سره مرسته وکړي ، او خپل فعالیتونه داروپایي دنوي اقتصادي ژوند دتینگولو او مرکز وړ کولو دپاره په بنسټیزه توگه سره دغه نظامی ترون اعلانه وي .

دبروکسیل دترو دجوړیدو راوروسته، غړي هیوادونه وپوهیدل چې دغه پیل نه سی کولای ځان دیو ډاډمن دفاعی دیوال په توگه دشوروي په وړاندی رامنځته کړی ځکه روسانو هغه مهال کابو (۴) څلور میلیونونه وجگړی ته تیار اواماده سربازان یې په خپل واک کي درلودل . او (۲۵) پنځه ویشت لوي نظامي قطعات اوجزوتامونه یې دشوروي په بهر کي شتون درلود اود (۶۰۰۰) شپږ زرو الوتکو په ذریعی سره یې ملاتړ کیدل، په داهسی حال کي چې دالمان دتسلیمیدوپه وخت کي دلویدیز دپنځو میلیونو ځواکونو څخه یوازی (۳۹۰) درسوه نهوی زره امریکایي سربازان، (۴۹۰) څلورسوه نهوی زره تنه انگلیسی سربازان په (۱۴) نظامی قطعاتو اوجزوتامونو کښي د (۱۰۰۰) زرو جگړه ایزو الوتکو لخوا چې داروپا په خاوره کي وروسته تردوهمی نړیوالی جگړی څخه پاته سوی وه ملاتړ یې کیدل .

لویدیز اروپایی هیوادونه دخپل دغه کمزورتیا اود شوروي دگواښ په پوهیدلو سره، زیار ویست ترڅو د امریکا هیواد داروپا ودغه جبهی ته ورگډ کړی اود امریکا هیواد د کورنی مخالفتونو دلیری کولو څخه وروسته د«شمالی اتلانتیک» مشهوره دفاعی معاهده یې

د(۱۹۴۸)میلادی کال داکتوبر په میاشت کې ومنل اوبلاخره د(۱۹۴۹) میلادی کال داپریل پر(۴) څلرمه نیټه باندې (۱۲) دوولسو هیوادونه دبروکسیل دټرون پلویانو دغه ټرون یې د«شمالی اتلانټیک دټرون» دنوي نوم اونوي ټرون سره اسناد یې لاسلیک کړاوپه (۱۹۴۹) م کال داپریل دمیاشتی د(۲۴) څلرویشتمې نیټې څخه وروسته په کار واچول سول اوپه رسمیت وپیژندل سو . دلمري هیوادونودیوځای کیدونیټه : (۱-بیلجیم ۱۹۴۹-- فرانسه ۱۹۴۹-- ایتالیا ۱۹۴۹- ایسلیند ۱۹۴۹- ډنمارک ۱۹۴۹- لوکزامبورک ۱۹۴۹- هالنډ ۱۹۴۹- ناروي ۱۹۴۹- پرتغال ۱۹۴۹- انگلیستان ۱۹۴۹- کاناډا ۱۹۴۹- اودامریکامتحدده ایالاتونه ۱۹۴۹). هرغری هیواد دناتوپه سیاسی مقرکې چې په بروکسیل کې دبیلجیم په پلازمینه کښې دی یو دایمی پلاوی لری ،دپلاوی مشری یې یو سفیر یا دهغه مربوطه هیواد لمړی جگپوری دپیلوماتیک استازی چې عبارت د(سفیر) څخه دی کوي اودمشورواوپریکړوپه بهیرکې دخپل هیواد استاری توب کوي .

دشمالی اتلانټیک شورا دناتوپه سازمان کې دپریکړودکولوترتولومهمه سیاسی مرجعه ده . داشورا په بیلابیلوکچو غونډی کوي اومشری یې دناتودسرمنشی پرغاره دی چې دمهموسلو

په اړه موافقی ته په رسیدوکې دشورادغریوسره مرسته کوي . دناتوپه هره کمیټه کښې ټولی پریکړی دلرلیداونظرپه یووالی سره رامنځته کیږی ځکه نو دناتوپریکړه دټولو غړیودگډی ارادی څرکندونه ده . دملگرتیاوو جوړه ول دخبراتروپیلول اومرسته دسوله ایزه اړیکواوژور

نړیوال پوهاوی دپاره مهم دی اوناتودغریواوملگرو هیوادونودپاره یوځانگری موقع برابره وی چې د ډاډ درامنځته کولو اوپه اوردمهال کې دجگری دمخنیوی دپاره پرمهمو امنیتي مسائلویودبل سره مشوره وکړي . دعملی مرستواوگن اړخیزو نوښتونودلاری ،هیوادونه په گډه دنویوامنیتی ننگونوسره مخامخ دي . ددی نظامی ټرون دشته والی فلسفه دیوی ډاډمنی امنیتي کمربندرامنځته کولو اوراگرځول دلویدیزی دموکراسی په شاوخوا اودکمونیزم دزبرځواک اودهغه دملگرو هیوادونومحاصره کیدلوڅخه اصلی موخی وي اوهغه ملگری

هيوادونه، دا هغه (اقمار) وي چې بيا را وروسته دوارسا دتړون په څلورچوکاټه کې سره راغونډسول .

دشمالی اتلانتيک دتړون دمتن ټول مطالب عبارت د(۱۴) څوارلسو مادو څخه دي چې هريو ددی غړيو هيوادونو څخه ددی تړون ددغه متن او مندرجو موادو پر منلو، رعایت کولو او په پرځای کولو کې مسؤليت لري او ورته ژمن دی، او د هغه دموخوپه ترسره کولو کې گامونه اوچته وی او ددی موخو پر بنسټ هوډونه او امتيازات يې خپل دلاسلېک دپاره دسولی اويا دجگړې پر مهال اويا دگواښ په حالت کې په نظر کې يې نيولی دي .

ددی تړون په سرريزه کې داهسی ليکل سوی ده :

ددی تړون غړي يوبل ځل خپل وفاداری دملگرو ملتونو دمنشور دموخو او اصولو په نسبت بيانوی او هيله مند دي چې دنړی دټولو ملتونو او هيوادونو سره دسولی په فضا کې ژوندو کړي . ددی تړون غړي ددی غوښتونکی دي تر څو دآزاديو، د بشريت دگډ ميراث او تمدن څخه، دفردي ازاديو او دقانون او دحکومت دواک څخه ساتنه او ملاتړ کوي .

دشمالی اتلانتيک دتړون منشور په ټوليز ډول سره دهيلو او اصولو ترڅنگ لکه په سوله کې ژوند کولو دسولی او امنيت ساتنه او نور اصول لکه دآزادی څخه ساتنه دگډ ميراث او دخپلو ملتونو دتمدن څخه ملاتړ چې دمر دمسالاری ملاتړ هم دځانه سره ولري، فردي آزادی او دقانون واکداری او حکومت بايد ومني چې په خاص ډول سره دغه عمده فکتورونه څرگنده وي .

دتوجو وړ دا دی چې دناتوتړون که څه هم په (۱۹۴۹) ميلادی کال داپريل پر (۴) څلرمه نيټه باندی دامريکا او دشوروی اتحاد ترمنځ دايدیالوژيک سياسی او نظامی کرکيچ پرسر په هغه وخت کې د دوو زبرځواکونو يو دبل په وړاندی دگواښونو د مخنيوی دپاره دغه تړون رامنځته سومگر په هيڅ ډول سره امنيت يې دتک بعدی په توگه تعريف نکړ . ددی تړون غړي داتلانتيک په سيمه کې دثبات او سوله ايزه فضا او دښه ژوند کولو غوښتونکی دي . دوی پر يکړه يې کړيدی چې خپل ځواکونه دسولی، امنيت او دگډی دفاع دساتنی دپاره سره يوځای کړي .

دشمالی اتلانتيک دتړون توپير دنورو پخوانيو دفاعی تړونونو سره !

دشمالی اتلانتيک تړون دنورو تړونونو سره په پخوانی دفاعی مفهوم سره ډېر توپير لری .

لمړی - دغه تړون دپخوانيو تړونونو سره په توپير لرلو يوسازمانی تړون دی .

دوهم - دشمالی اتلانتيک ترون نه داچي يوازی يوامنيتی اودفاع ترون وبولوځکه نوموړی ترون دنردی مرستودپاره خصوصاً داقتصادی اړیکوپه رامنځته کيدوکي دغريوهيوادونوپه منځ کي ډېر زیاريې ايستلی دی .

دریم - دشمالی اتلانتيک ترون دنوروپخوانيوودفاعی ترونونو سره په توپيرکي اودهغوی خلاف ديوځانگړی هیواد اویا دنوروځانگړوهيوادونوپه وړاندی نه دی جوړسوی اونه دی رامنځته سویدی . /

(نوربیا،په شپږمه برخه کي ادامه لري)

اخيځلیک :- دايسنا نيوز څخه .